

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
13.02.2023. – 17.02.2023.

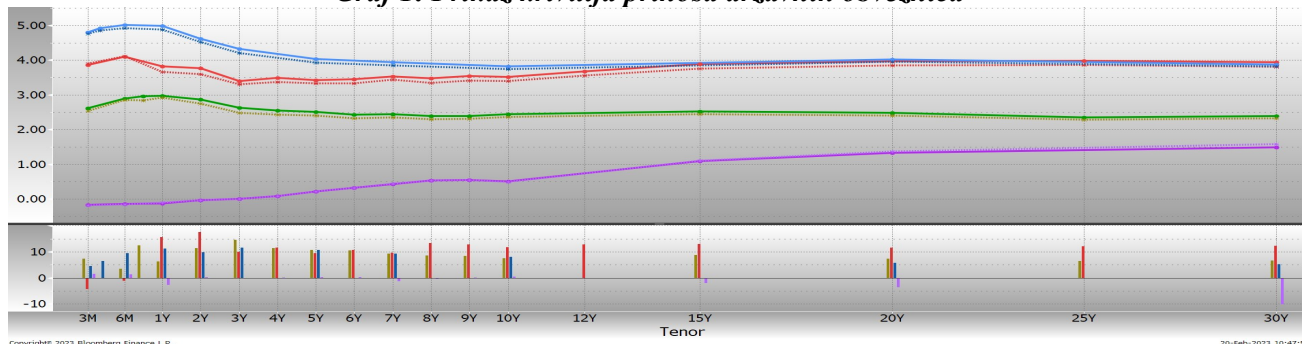
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	10.2.23	17.2.23	10.2.23	17.2.23	10.2.23	17.2.23	10.2.23	17.2.23
2 godine	2.76	2.88	4.52	4.62	3.63	3.79	-0.04	-0.03
5 godina	2.40	2.51	3.92	4.03	3.34	3.43	0.22	0.22
10 godina	2.36	2.44	3.73	3.81	3.40	3.52	0.50	0.51

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	10.2.23	17.2.23
3 mjeseca	2.584	2.651
6 mjeseci	2.854	2.888
1 godina	2.940	3.005

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 17.02.2023. godine (pune linije) i 10.02.2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Tjedni rast prinosa obveznica eurozone nastavljen je i u proteklom tjednu, pri čemu su najveće promjene zabilježene na prednjem dijelu krive. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 8 i 12 baznih bodova, dok su prinosi italijanskih obveznica povećani za 9 do 17 baznih bodova. Na rast prinosa obveznica najveći utjecaj su imale izjave zvaničnika ECB koji su nastojali da upozore tržišta o mogućnosti dodatnog povećanja kamatnih stopa i nakon već najavljenog povećanja od 50 baznih bodova na sjednici koja se održava polovinom ožujka. Također, nekoliko zvaničnika je naglasilo da će odluke o povećanju kamatnih stopa nakon ožujka ovisiti o objavljenim ekonomskim podacima kao i o novim ekonomskim prognozama koje će biti dostupne za sljedeće sjednice UV ECB. Predsjednica Lagarde je ponovila da ECB namjerava povećati kamatne stope za dodatnih 50 baznih bodova narednog mjeseca „s obzirom na temeljne inflatorne pritiske“, a da će buduće odluke biti donošene po principu „sastanak po sastanak“. Pored događanja u eurozoni na nastavak rasta prinosa utjecaj su imali i podatci koji su objavljeni za tržište SAD, posebno podatci o kretanju cijena, a koji su također otvorili prostor za nastavak povećanja kamatnih stopa u SAD.

Na početku tjedna objavljene su nove prognoze Evropskog povjerenstva prema kojima se u ovoj godini u eurozoni očekuje brži ekonomski rast od 0,9% (u studenom očekivano 0,3%), a samim tim i da će biti izbjegnuta recesija koja je očekivana prije 3 mjeseca. Istovremeno, za tekuću godinu se

očekuje manja stopa inflacije od 5,6% (ranije očekivano 6,1%). Konsenzus prognoza je da će osnovna i temeljna inflacija ostati iznad 2% do 2025. godine.

U zaključku ekonomskog biltena ECB je navedeno da će UV ECB ostati na putu značajnog povećanja kamatnih stopa stabilnim tempom i na putu da ih zadrži na razinama koje su dovoljno restriktivne kako bi se osigurao blagovremeni povratak inflacije na 2% u srednjem roku. Pored toga navedeno je da će se od početka ožujka ove godine vrijednost APP portfelja smanjivati odmjerenim i predvidivim tempom, kako Eurostav više neće reinvestirati sva sredstva dospjelih obveznica. Na kraju je još jednom potvrđeno da će buduće odluke monetarne politike nastaviti da ovise o ekonomskim pokazateljima i da će biti određene na principu „sastanak po sastanak“, a da će biti spremni da prilagode sve svoje instrumente unutar mandata kako bi se osigurao povratak inflacije na srednjoročnu ciljanu razinu.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	GDP – EZ (Q/Q) 2. prelim. podatak IV tromjesečje	0,1%	0,1%	0,3%
2.	GDP – Nizozemska (Q/Q) prelim. IV tromjesečje	0,1%	0,6%	-0,2%
3.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR) PROSINAC	-16,0	-18,1	-14,4
4.	Trgovinska bilanca – Nizozemska (u milijard. EUR) PROSINAC	-	5,1	8,0
5.	Trgovinska bilanca – Italija (u milijardama EUR) PROSINAC	-	1,07	1,42
6.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijard. EUR) PROSINAC	-	-4,51	-3,31
7.	Bilanca tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR) PROSINAC	-	15,9	12,8
8.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G) PROSINAC	-0,7%	-1,7%	2,8%
9.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) final. PROSINAC	-6,1%	-6,1%	-3,0%
10.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G) PROSINAC	-	9,9%	2,3%
11.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR) PROSINAC	-	2.762,5	2.765,4
12.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) prelim. IV tromjesečje	-	0,4%	0,3%
13.	ILO stopa nezaposlenosti – Francuska (Q/Q) IV tromjesečje	7,3%	7,2%	7,3%
14.	Stopa nezaposlenosti – Portugalija (Q/Q) IV tromjesečje	-	6,5%	5,8%
15.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska SIJEČANJ	-	3,6%	3,5%
16.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.) SIJEČANJ	10,0%	9,2%	9,6%
17.	Stopa inflacije – Francuska (final.) SIJEČANJ	7,0%	7,0%	6,7%
18.	Stopa inflacije – Nizozemska (final.) SIJEČANJ	8,4%	8,4%	11,0%
19.	Stopa inflacije – Irska (final.) SIJEČANJ	7,7%	7,5%	8,2%
20.	Stopa inflacije – Španjolska (final.) SIJEČANJ	5,8%	5,9%	5,5%
21.	Stopa inflacije – Portugalija (final.) SIJEČANJ	8,6%	8,6%	9,8%
22.	Stopa inflacije – Grčka SIJEČANJ	-	7,3%	7,6%
23.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) SIJEČANJ	-	17,8%	21,6%

SAD

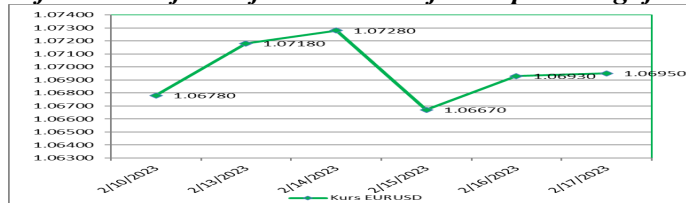
Prinosi na američke državne obveznice su tijekom proteklog tjedna zabilježili rast, koji je više bio izražen na prednjem i srednjem dijelu krive. Fokus investitora je bio na objavljivanju podatka o stopi inflacije, koji je pokazao da je ista tijekom siječnja smanjena na 6,4% sa 6,5% godišnje, ali je ipak iznad očekivane razine od 6,2%. Nekoliko zvaničnika je izjavilo da će možda biti potrebno da se kamatne stope povećaju i više od predviđene razine kako bi bili sigurni da inflacija bilježi silazni trend. Predsjednik Feda iz New Yorka Williams je izjavio da će Fed nastaviti sa istim trendom povećanja dok se rastuća stopa inflacije ne suzbije. Predsjednica Feda iz Dallasa Logan je izjavila da moraju nastaviti sa daljim povećanjem kamatnih stopa na duže razdoblje od očekivanog, ukoliko je to neophodno, dok je predsjednik Feda iz Richmonda Barkin izjavio da se inflacija normalizira, ali da se sporo smanjuje. Predsjednik Feda iz Filadelfije Harker je bio optimističniji predviđajući da su zvaničnici „vjerojatno blizu“ okončanja ciklusa monetarnog pooštavanja. Predsjednik Feda iz St. Luisa Bullard je izjavio da neće isključiti i podršku za povećanje kamatne stope od 50 baznih bodova na sastanku u ožujku, navodeći kao razlog „dugu bitku protiv inflacije“. Bullard je dodao da će se tempo ekonomskog rasta vjerojatno usporiti i da će se stopa nezaposlenosti povećati ka svojoj „dugogodišnjoj prirodnoj razini“. Prema njegovom mišljenju, čak i dok je inflacija bila visoka, a ekonomska proizvodnja iznad potencijalne razine, počeo je „dezinflatorni“ proces koji bi se mogao nastaviti sa dodatnim povećanjem kamatne stope Feda.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G) SIJEČANJ	6,2%	6,4%	6,5%
2.	Temeljna stopa inflacije (G/G) SIJEČANJ	5,5%	5,6%	5,7%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 10. VELJAČE	-	-7,7%	7,4%
4.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G) SIJEČANJ	5,4%	6,0%	6,5%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 11. VELJAČE	200.000	194.000	195.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih 4. VELJAČE	1.695.000	1.696.000	1.680.000
7.	Maloprodaja (M/M) SIJEČANJ	2,0%	3,0%	-1,1%
8.	Indeks ulaznih cijena (G/G) SIJEČANJ	1,4%	0,8%	3,0%
9.	Indeks izlaznih cijena (G/G) SIJEČANJ	2,8%	2,3%	4,3%
10.	Industrijska proizvodnja (M/M) SIJEČANJ	0,5%	0,0%	-1,0%

USD je blago deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0678 na razinu od 1,0695.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Poslodavci u Velikoj Britaniji očekuju da će povećati plaće zaposlenima najviše u posljednjih barem 11 godina. Ipak, povećanje plaće od 5% je i dalje značajno ispod očekivane inflacije, pokazali su rezultati istraživanja. Ovlašteni institut za ljudske resurse i razvoj (CIPD) je objavio vijest da 55% kompanija koje planiraju zapošljavanje u ovoj godini očekuju da će povećati bazni ili varijabilni dio plaće, jer imaju problema sa zapošljavanjem i zadržavanjem osoblja na tržištu rada u Velikoj Britaniji koje je prenapregnuto. Očekivanja za prosječan rast plaće u 2023. godini iznose 5%, što je najveći rast od 2012. godine, od kada se ovi podaci prate. BoE je na aukciji prodala 650 milijuna funti (787 milijuna dolara) dugoročnih obveznica sa rokom dospijeca od više od 20 godina, što je bila druga takva operacija za dugoročne obveznice koje su prodane iz sredstava koja su formirana kroz proces kvantitativnih olakšica. Omjer ponude i potražnje je iznosio 1,33, što je manje od 1,65 na prvoj aukciji za ovu vrstu obveznica koja je održana 30. siječnja.

BoE će vjerojatno u ovoj godini povećavati kamatne stope sporijim tempom u odnosu na 2022. godinu, ali treba paziti da ne prekine ciklus povećanja kamatnih stopa prerano, smatra glavni ekonomista BoE Pill. Ekonomisti očekuju da će Ministarstvo financija Velike Britanije za siječanj objaviti proračunski deficit od 8 milijardi GBP, što je najveći deficit u posljednjih najmanje 25 godina. Jeremy Hunt se suočava sa pozivima da smanji poreze i poveća plaće u javnom sektoru. Premijer Sunak je rekao političarima Sjeverne Irske da dogovor o poboljšanju trgovinskih aranžmana nakon Brexita još nije postignut, jer je užurbanost diplomata potakla očekivanja da bi on mogao biti finaliziran za nekoliko dana.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć SIJEČANJ	-	-12.900	-3.900
2.	Prosječne tjedne zarade (tromjesečno) SIJEČANJ	6,5%	6,7%	6,5%
3.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno) PROSINAC	3,7%	3,7%	3,7%
4.	Inflacija (G/G) SIJEČANJ	10,3%	10,1%	10,5%
5.	Maloprodaja (G/G) SIJEČANJ	-5,6%	-5,1%	-6,1%
6.	PPI ulazne cijene proizvodnje (G/G) SIJEČANJ	14,7%	14,1%	16,2%
7.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G) SIJEČANJ	13,3%	13,5%	14,6%

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,8853 na razinu od 0,8885. GBP je blago deprecirala u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,2062 na razinu od 1,2037.

JAPAN

Tijekom proteklog tjedna, Vlada Japana je nominirala Kazuo Uedau na mjesto guvernera BoJ. Poznato je da Uedau ima doktorat sa Tehnološkog fakulteta u Massachusettsu, a nazivaju ga i japanskim Ben Bernankeom. Očekuje se da će Ueda biti imenovan 24. veljače u Donjem domu, kao prvi akademik u povijesti BoJ koji je preuzeo funkciju guvernera. Uedaino dosadašnje iskustvo daje mu status neutralnog autsajdera sa akademskom „težinom” koji može racionalno da procjeni kako preoblicirati monetarnu politiku bez dugotrajne vezanosti za trenutne monetarne olakšice.

Premijer Japana Kishida je izjavio da se nada da će novo rukovodstvo BoJ prilikom vođenja monetarne politike uzeti u obzir cilj Vlade da postigne povećanje plaća i održiv ekonomski rast. On je također izjavio da je preuranjeno govoriti da li bi Vlada i BoJ trebalo da revidiraju zajedničku izjavu o monetarnoj politici, koja obvezuje BoJ da postigne ciljanu inflaciju od 2% u najkraćem mogućem roku.

Iz BoJ je u petak priopćeno da će u travnju pokrenuti pilot program za testiranje upotrebe digitalnog JPY, pridružujući se sve većem broju zemalja koje žele da sustignu Kinu koja prednjači u lansiranju digitalne valute središnje banke. Očekivani potez BoJ je uslijedio nakon dvije godine eksperimentiranja i dati pilot program bi trebalo da označi završnu fazu u razmatranju digitalnog JPY (CBDC), za koji zagovornici kažu da će dati dalji poticaj digitalnoj ekonomiji u zemlji u kojoj gotovina i dalje čini veliki udio u plaćanjima. U okviru programa BoJ će se povezati sa sustavom sudionika da bi ispitala kako bi transakcije poput depozita i transfera funkcionirale u praksi koristeći digitalnu valutu. Očekuje se da će sudjelovati desetine financijskih institucija, uključujući vodeće banke u zemlji, regionalne zajmodavce i kompanije za digitalno plaćanje. Kamiyama, šef odjeljenja za istraživanje i statistiku u BoJ koji nadgleda razvoj CBDC, je izjavio da će pilot program trajati nekoliko godina i da će uključivati razgovore ne samo sa komercijalnim bankama, već i sa nebankarskim firmama za poravnanje.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno
					razdoblje
1.	GDP (Q/Q) P	IV tromjesečje	2,0%	0,6%	-1,0%
2.	Privatna potrošnja (Q/Q) P	IV tromjesečje	0,5%	0,5%	0,0%
3.	Poslovna potrošnja (Q/Q) P	IV tromjesečje	-0,3%	-0,5%	1,5%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	PROSINAC	-	-2,4%	-0,9%
5.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	PROSINAC	-	-1,1%	-1,4%
6.	Trgovinska bilanca (u milijard. JPY)	SIJEČANJ	-3.976,7	-3.496,6	1.451,8
7.	Izvoz (G/G)	SIJEČANJ	-1,7%	3,5%	11,5%
8.	Uvoz (G/G)	SIJEČANJ	20,6%	17,8%	20,7%
9.	Osnovne strojne porudžbine (G/G)	PROSINAC	-6,1%	-6,6%	-3,7%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 140,39 na razinu od 143,27. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 131,36 na razinu od 134,15.

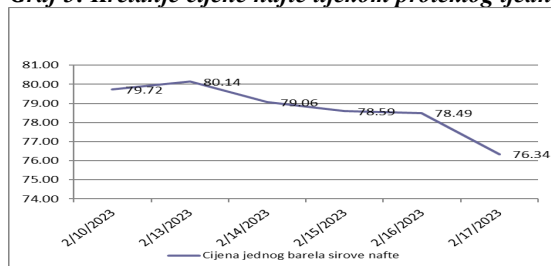
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju tržišta nafte u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 79,72 USD (EUR 74,66).

Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je imala tendenciju smanjenja. Blaži rast je zabilježen početkom tjedna kada je cijena zabilježila rast blago preko 80 USD po barelu, uglavnom zbog vijesti da će Rusija smanjiti ponudu nafte od ožujka. Početkom tjedna je iz Vlade SAD priopćeno da će osloboditi veći obujam zaliha nafte iz strateških rezervi, što je utjecalo na stabilizaciju tržišta. Do sredine tjedna cijena je nastavila da se smanjuje i dalje upravo pod utjecajem vijesti da će Vlada SAD osloboditi zalihe nafte iz strateških rezervi. OPEC očekuje da će globalna tražnja za naftom u ovoj godini biti povećana za 2,32 milijuna barela dnevno, odnosno za 2,3%. U narednim danima cijena je i dalje bilježila smanjenje, nakon objavljivanja podatka da su zalihe nafte u SAD povećane, ali pad nije bio izražen jer je i dalje u fokusu pojačana tražnja za naftom od strane Kine. Ministar energije Saudijske Arabije Abdulaziz bin Salman je izjavio da OPEC+ planira da se drži dogovora koji je postignut u listopadu za 2023. godinu. Tržište nafte je u posljednje vrijeme nestabilno jer trgovci analiziraju i procjenjuju eventualno ekonomsko usporenje u SAD, što se može odraziti na pad tražnje za naftom, dok sa druge strane očekuju rast tražnje za naftom u Kini, koja je najveći uvoznik nafte. U petak je nastavljen pad cijene nafte uglavnom pod utjecajem očekivanja daljeg rasta kamatnih stopa Feda, što bi se moglo odraziti i na tražnju za naftom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 76,34 USD (EUR 71,38). Promatrano na tjednoj razini cijena je smanjena za 4,24%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.865,57 USD (EUR 1.747,12).

Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je bila pod utjecajem očekivanja podataka o inflaciji u SAD. Ovi podaci su objavljeni sredinom tjedna, te je početak trgovanja u prethodnom tjednu uglavnom bio pod utjecajem pomenutih očekivanja i cijena nije bilježila izraženu volatilnost. Nakon što su objavljeni podaci o inflaciji u SAD, koja je bila veća od očekivane, cijena zlata je smanjena. U četvrtak se cijena zlata našla blizu najniže razine u posljednjih mjesec dana pod utjecajem podataka o inflaciji koji su ukazali da bi Fed ipak mogao nastaviti sa politikom rasta kamatnih stopa. Do kraja tjedna cijena zlata je blago povećana, uglavnom pod utjecajem kretanja USD i očekivanja dalje politike Feda. Cijena zlata blago slabi tijekom posljednja tri tjedna, uglavnom pod utjecajem inflacije, jačanja tržišta rada u SAD i špekulacija da Fed i dalje ima dovoljno poticaja da nastavi sa povećanjem kamatnih stopa. Predsjednik Feda iz St. Louisa Bullard je izjavio da bi se središnja banka mogla vratiti na povećanje kamatnih stopa oštrijim tempom i potakao je izgleda za povećanje od 50 baznih bodova u ožujku. Predsjednica Feda iz Clevelanda Loretta Mester je, također, rekla da će kamatne stope vjerojatno porasti iznad 5% kako se Fed bude borio protiv inflacije. Tržišta su još uvijek nesigurna oko toga kada će kamatne stope dostići vrhunac, te tako pojedini analitičari očekuju da bi referentna kamatna stopa Feda mogla premašiti razinu od 6%.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.842,36 USD (EUR 1.722,64). Promatrano na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 1,24%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

